

WOJEWODA POMORSKI

Gdańsk, dnia 14 sierpnia 2020 r.

PS-IX.021.133.2020.JM

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 czerwca 2020 r. znak BPS/043-12-384/20 w sprawie oświadczenia złożonego przez senatora Ryszarda Majera podczas 12. posiedzenia Senatu RP w dniu 18 czerwca 2020 r. przekazuję, wskazane przez Pana Senatora, informacje dotyczące kontroli placówek całodobowych przeznaczonych dla osób starszych w województwie pomorskim przeprowadzonych przez Wojewodę Pomorskiego w latach 2016 – 2019, tj. domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych i osób niepełnosprawnych fizycznie oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

„1. Liczba przeprowadzanych kontroli w odniesieniu do placówek obejmujących opieką osoby starsze, w podziale na poszczególne kategorie placówek.”

W roku 2016 przeprowadzono 39 kontroli placówek obejmujących opieką osoby starsze, w tym 7 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, wszystkich prowadzonych na podstawie zezwolenia Wojewody Pomorskiego, oraz 32 kontrole placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, z czego 9 kontroli dotyczyło placówek prowadzonych bez zezwolenia. Ponadto, w dwóch przypadkach nie doszło do kontroli placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzonej bez wymaganego zezwolenia ze względu na niewpuszczenie do obiektu upoważnionego zespołu inspektorów.

W roku 2017 przeprowadzono 44 kontrole placówek obejmujących opieką osoby starsze, w tym 8 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, wszystkich prowadzonych na podstawie zezwolenia Wojewody Pomorskiego, oraz 36 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, z czego 9 kontroli dotyczyło placówek prowadzonych bez zezwolenia. Ponadto, w jednym przypadku nie doszło do kontroli placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzonej bez wymaganego zezwolenia ze względu na niewpuszczenie do obiektu upoważnionego zespołu inspektorów.

W roku 2018 przeprowadzono 50 kontroli placówek obejmujących opieką osoby starsze, w tym 4 kontrole domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, wszystkich prowadzonych na podstawie

zezwolenia Wojewody Pomorskiego, oraz 46 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, z czego 14 kontroli dotyczyło placówek prowadzonych bez zezwolenia. Ponadto, w dwóch przypadkach nie doszło do kontroli placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzonej bez wymaganego zezwolenia ze względu na niewpuszczenie do obiektu upoważnionego zespołu inspektorów.

W roku 2019 przeprowadzono 37 kontroli placówek obejmujących opieką osoby starsze, w tym 2 kontrole domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, wszystkich prowadzonych na podstawie zezwolenia Wojewody Pomorskiego, oraz 35 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, z czego 12 kontroli dotyczyło placówek prowadzonych bez zezwolenia.

„2. Nieprawidłowości rozpoznane w toku kontroli.”

W roku 2016 w toku 7 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- zatrudnianie pracowników domu pomocy społecznej na stanowiskach nie występujących w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1786, z późn. zm.),
- niedostateczny wskaźnik zatrudnienia pracowników członków zespołu terapeutyczno-opiekuńczego,
- pokrywanie wydatków na korzystanie przez mieszkańców z przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych,
- zużyte wyposażenie pokoi mieszkalnych,
- użytkowanie pomieszczeń wymagających remontu.

W roku 2017 w toku 8 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- zatrudnianie pracowników domu pomocy społecznej na stanowiskach nie występujących w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- rozbieżności w stanowiskach pracowniczych pomiędzy obowiązującymi w domu pomocy społecznej regulaminem organizacyjnym a regulaminem wynagradzania pracowników oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- braki w obowiązujących w domu pomocy społecznej regulaminie organizacyjnym dotyczące nazwy stanowisk pracowniczych wchodzących w skład poszczególnych zespołów i zapisów przedstawiających podległość służbową wszystkich stanowisk i zespołów wchodzących w skład domu,
- brak prawidłowego regulaminu organizacyjnego domu pomocy społecznej przedstawiającego strukturę organizacyjną i szczegółowy zakres zadań realizowanych w domu,
- wyposażenie pokoi mieszkalnych w meble, których sposób użytkowania nie był dostosowany do stopnia fizycznej i psychicznej sprawności mieszkańców,
- nieuregulowane zasady działalności powołanych w domu pomocy społecznej zespołów terapeutyczno-opiekuńczych,
- nieprzestrzeganie zasad dotyczących przechowania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych mieszkańców domu pomocy społecznej oraz przepisów dotyczących postępowań spadkowych.

W roku 2018 w toku 4 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie nie rozpoznano żadnych nieprawidłowości:

W roku 2019 w toku 2 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie nie rozpoznano żadnych nieprawidłowości.

W roku 2016 w toku przeprowadzonych 23 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych na podstawie zezwolenia, rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- nieuporządkowania stanu prawnego placówki w zakresie podmiotu prowadzącego, zgodnie z zezwoleniem na jej prowadzenie,
- brak na tablicy ogłoszeń znajdującej się w widocznym miejscu w placówce informacji dotyczących zakresu działalności prowadzonej w placówce i podmiotu prowadzącego placówkę, w tym informacji o jego siedzibie,
- pobyt w placówce osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku wymagających całodobowej opieki ponad liczbę miejsc określoną w zezwoleniu na prowadzenie placówki,
- użytkowanie pokoi mieszkalnych, poza parterem, w wielokondygnacyjnym budynku placówki bez windy,
- przeznaczanie pokoi mieszkalnych dla większej liczby osób niż liczba użytkowników dopuszczona standardami,
- braki w wyposażeniu pokoi mieszkalnych w wymagane: szafę, stół, krzesło i szafkę nocną dla każdej osoby,
- użytkowanie na cele placówki pomieszczeń nieprzeznaczonych dla placówki lub niedopuszczonych do użytkowania,
- przechowywanie w różnych pomieszczeniach placówki przedmiotów i materiałów nie związanych z przeznaczeniem tych pomieszczeń i utrudniających ich użytkowanie,
- zbyt niska (zgodnie z Polską Normą) temperatura powietrza w pomieszczeniach placówki i niedozwolone ogrzewanie pokoi mieszkalnych,
- nieświadczanie usług bytowych w zakresie utrzymania czystości, sprzątnięcia pomieszczeń, w miarę potrzeby ale nie rzadziej niż raz dziennie, oraz zapewnienia adekwatnej do potrzeb ilości środków czystości i środków do dezynfekcji,
- nieprzygotowywanie i nieudostępnianie aktualnego jadłospisu zawierającego informacje dotyczące, m.in. godzin podawania oraz rodzaju wydawanych posiłków, w tym diet wskazanych przez lekarza,
- nieprawidłowości w zaopatrzeniu i użytkowaniu środków higieny osobistej i czystości, przyborów toaletowych i innych przedmiotów niezbędnych do higieny osobistej osób przebywających w placówce,
- niewłaściwe dysponowanie odzieżą mieszkańców placówki,
- nieświadczanie usług opiekuńczych w zakresie pomocy w czynnościach życia codziennego, w tym pomocy w jedzeniu, myciu i kąpieniu oraz zapewnienia higieny osobistej osób przebywających w placówce, uwzględniających stan zdrowia, sprawność fizyczną i intelektualną oraz indywidualne potrzeby i możliwości osób przebywających w placówce, a także prawa człowieka, w tym w szczególności prawo do godności, wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa,
- nieprzestrzeganie zasady higieny przy karmieniu w formie przezskórnej gastrostomii endoskopowej (PEG),
- niestosowanie system monitorowania leczenia i pielęgnacji odleżyn u mieszkańców,
- nieprzestrzeganie zasady dotyczących działań podejmowanych w przypadku stwierdzenia chorób w placówce, w tym stanowiących zagrożenie zarażeniem, dotyczące zarówno mieszkańców jak i personelu placówki, polegające m.in. na dokonaniu właściwej diagnozy przez lekarza podstawowej

- opieki zdrowotnej lub lekarza odpowiedniej specjalności, podjęciu właściwej pielęgnacji w chorobie oraz na wdrożeniu reżimu sanitarnego w placówce,
- wykonywanie osobom przebywającym w placówce szczególnych zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych w trosce o ich zdrowie bez zgody na taki zabieg,
 - niejednolite zasady dotyczące czasu i miejsca odwiedzin na terenie placówki oraz nieorganizowanie, w ramach świadczonych usług opiekuńczych, możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby przebywające w placówce,
 - utrudnianie wizyt osobom odwiedzającym,
 - nieprowadzenie ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
 - nieprowadzenie ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka,
 - stosowanie przymusu bezpośredniego, polegającego na przytrzymaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu i izolacji, wobec osoby przebywającej w placówce,
 - nieumieszczanie w prowadzonej ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka, wszystkich przypadków jego stosowania,
 - brak zasady dokumentowania i potwierdzania, w dniu przyjęcia osoby do placówki oraz zakończenia pobytu, przedmiotów stanowiących zasoby mieszkańca, w szczególności w odniesieniu do leków i odzieży,
 - brak informacji o przyjmowanych lekach i ich podawaniu potwierdzonej przez lekarza prowadzącego w przypadku przyjęcia do placówki nowej osoby,
 - wydawanie osobom przebywającym w placówce leków bez zlecenia lekarza,
 - niewłaściwe przechowywanie leków osób przebywających w placówce,
 - niezgodne z Kodeksem cywilnym zawieranie umów o świadczenie usług w placówce, w tym: w odniesieniu do osób upoważnionych do zawierania umów w imieniu podmiotu prowadzącego placówkę oraz wobec osób przebywających w placówce i posiadających pełną zdolność do czynności prawnych, a także osób ubezwłasnowolnionych,
 - pobyt osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku bez umowy o świadczenie usług w placówce,
 - nieprowadzenie szczegółowej dokumentacji osoby przebywającej w placówce zawierającej w szczególności umowę o świadczenie usług w placówce,
 - nieprowadzenie szczegółowej dokumentacji osoby przebywającej w placówce zawierającej w szczególności dane kontaktowe, takie jak: adres zamieszkania i numer telefonu najbliższej rodziny, opiekuna prawnego lub innych osób wskazanych przez osobę przebywającą w placówce,
 - przechowywanie dowodów osobistych mieszkańców niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - niewystarczająca liczba osób świadczących usługi w placówce, w celu zabezpieczenia wystarczającej do potrzeb, całodobowej opieki osób przebywających, co gwarantowałoby zapewnienie i świadczenie usług bytowych oraz opiekuńczych, zgodnie z wymaganym standardem,
 - niestosowanie, w przypadku pobytu zwierząt w placówce (za zgodą mieszkańców), zasady utrzymania higieny i czystości tak, aby zwierzęta nie stanowiły zagrożenia w tym zakresie dla osób przebywających w placówce, a także nieprowadzenie odpowiedniej dokumentacji zdrowotnej i brak monitorowania stanu zdrowia takich zwierząt.

W roku 2016 w toku każdej z przeprowadzonych 9 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych bez wymaganego zezwolenia, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie standardu świadczonych usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, jednakże ze względu na działalność bez zezwolenia nie sporządzono i nie wydano zaleceń pokontrolnych dla tych placówek. W przypadku każdej

z kontrolowanych placówek wszczęte zostało lub było już prowadzone postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej za prowadzenie placówki bez zezwolenia.

W roku 2017 w toku 27 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych na podstawie zezwolenia, rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- pobyt w placówce osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku wymagających całodobowej opieki ponad liczbę miejsc określoną w zezwoleniu na prowadzenie placówki,
- brak na tablicy ogłoszeń znajdującej się w widocznym miejscu w placówce informacji dotyczących zakresu działalności prowadzonej w placówce i podmiotu prowadzącego placówkę, w tym informacji o jego siedzibie,
- braki w wyposażeniu pokoi mieszkalnych w wymagane: szafę, stół, krzesło i szafkę nocną dla każdej osoby,
- użytkowanie pokoi mieszkalnych, poza parterem, w wielokondygnacyjnym budynku placówki bez windy,
- przeznaczenie do użytkowania mebli nieprzystosowanych do możliwości osób przebywających w placówce.
- niezgodne z przeznaczeniem użytkowanie łazienek,
- nieświadczanie usług bytowych w zakresie utrzymania czystości, sprzątnięcia pomieszczeń, w miarę potrzeby ale nie rzadziej niż raz dziennie, oraz zapewnienia adekwatnej do potrzeb ilości środków czystości i środków do dezynfekcji,
- nieprzygotowywanie i nieudostępnianie aktualnego jadłospisu zawierającego informacje dotyczące m.in. godzin podawania oraz rodzaju wydawanych posiłków, w tym diet wskazanych przez lekarza,
- nieprawidłowości w zaopatrzeniu i użytkowaniu środków higieny osobistej i czystości, przyborów toaletowych i innych przedmiotów niezbędnych do higieny osobistej osób przebywających w placówce,
- nieudzielanie pomocy, adekwatne do potrzeb, w myciu i kąpaniu osób przebywających w placówce.
- niezapewnienie organizacji spędzania czasu wolnego,
- ograniczanie osobom przebywającym w placówce możliwości przyjmowania odwiedzin,
- nieświadczanie usług opiekuńczych zapewniających pielęgnację w chorobie oraz pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, przy uwzględnieniu zleceń lekarskich, w tym w zakresie dokonywania i dokumentowania pomiarów parametrów życiowych.
- niewłaściwe przechowywanie leków osób przebywających w placówce,
- niesprawdzanie uprawnień do korzystania ze świadczeń przewidzianych w ramach publicznego systemu opieki zdrowotnej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku przyjęcia nowej osoby (zwłaszcza zamieszkującej poza granicami kraju) i niezawieranie umowy dotyczącej pobytu określającej, stosownie do sytuacji danej osoby, udzielaną przez placówkę pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych,
- niewymaganie przekazania stosownej dokumentacji informującej o stanie zdrowia nowo przyjmowanej osoby, w tym o stosowanych lekach, poświadczonej w sprawdzalny sposób przez lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu w Rzeczypospolitej Polskiej,
- nieprowadzenie ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
- nieprowadzenie ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka,
- nieprawidłowe wpisy w prowadzonej ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,

- nieprawidłowe wpisy w prowadzonej ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka, wszystkich przypadków jego stosowania,
- stosowanie przymusu bezpośredniego, polegającego na przytrzymaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu i izolacji, wobec osoby przebywającej w placówce,
- brak zasady dokumentowania i potwierdzania, w dniu przyjęcia osoby do placówki oraz zakończenia pobytu, przedmiotów stanowiących zasoby mieszkańca, w szczególności w odniesieniu do leków i odzieży,
- przechowywanie prowadzonej dokumentacji osoby przebywającej w placówce, zawierającej, m.in. informacje dotyczące stanu zdrowia, w szczególności ewidencję przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych, bez zabezpieczenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym, w sposób umożliwiający jej zaginięcie lub zniszczenie,
- nieprowadzenie szczegółowej dokumentacji osoby przebywającej w placówce zawierającej w szczególności imię i nazwisko opiekuna prawnego lub kuratora tej osoby, jeżeli został ustanowiony, a także potwierdzenie uprawnień, w tym do reprezentowania i zawierania umów dotyczących pobytu w placówce,
- niezgodne z Kodeksem cywilnym zawieranie umów o świadczenie usług w placówce, w tym: w odniesieniu do osób upoważnionych do zawierania umów w imieniu podmiotu prowadzącego placówkę oraz wobec osób przebywających w placówce i posiadających pełną zdolność do czynności prawnych, a także osób ubezwłasnowolnionych,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce naruszających standardy usług bytowych poprzez wskazanie na zobowiązanie podopiecznych do przygotowywania posiłków,
- brak dokumentów potwierdzających uprawnienia do wykonywania zawodu przez zatrudnioną w placówce pielęgniarkę,
- niewystarczająca liczba osób świadczących usługi w placówce, w celu zabezpieczenia wystarczającej do potrzeb, całodobowej opieki osób przebywających, co gwarantowałoby zapewnienie i świadczenie usług bytowych oraz opiekuńczych, zgodnie z wymaganym standardem.

W roku 2017 w toku każdej z przeprowadzonych 9 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych bez wymaganego zezwolenia, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie standardu świadczonych usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, jednakże ze względu na działalność bez zezwolenia nie sporządzono i nie wydano zaleceń pokontrolnych dla tych placówek. W przypadku każdej z kontrolowanych placówek wszczęte zostało lub było już prowadzone postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej za prowadzenie placówki bez zezwolenia.

W roku 2018 w toku 32 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych na podstawie zezwolenia, rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- brak w widocznym miejscu na budynku placówki tablicy zawierającej informacje o posiadanym zezwoleniu oraz numerze wpisu do Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- nieumieszczenie na tablicy ogłoszeń znajdującej się w widocznym miejscu w budynku placówki informacji dotyczących zakresu działalności prowadzonej w placówce oraz podmiotu prowadzącego placówkę, w tym informacji o siedzibie lub miejscu zamieszkania podmiotu,
- pobyt w placówce osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku wymagających całodobowej opieki ponad liczbę miejsc określoną w zezwoleniu na prowadzenie placówki,
- użytkowanie pokoi mieszalnych, poza parterem, w wielokondygnacyjnym budynku placówki bez windy,

- braki w wyposażeniu pokoi mieszkalnych w wymagane: szafę, stół, krzesło i szafkę nocną dla każdej osoby,
- przeznaczanie pokoi mieszkalnych dla większej liczby osób niż liczba użytkowników dopuszczona standardami,
- niezgodne z przeznaczeniem użytkowanie łazienek,
- brak uchwytów ułatwiających osobom mniej sprawnym korzystanie z łazienki i toalety,
- użytkowanie na cele placówki pomieszczeń nieprzeznaczonych dla placówki lub niedopuszczonych do użytkowania,
- umieszczanie w jednym pokoju mieszkalnym osób przebywających w placówce o różnej płci,
- przechowywanie w różnych pomieszczeniach placówki przedmiotów i materiałów nie związanych z przeznaczeniem tych pomieszczeń i utrudniających ich użytkowanie,
- użytkowanie pomieszczeń wymagających przeprowadzenia remontu,
- nieprzestrzeganie zachowania czterogodzinnej przerwy między wydawaniem głównych posiłków,
- niezapewnienie wyżywienia osobom przebywającym w placówce w odpowiedniej ilości, porcjach oraz gramaturze,
- nieprzygotowywanie i niedostępianie aktualnego jadłospisu zawierającego informacje dotyczące, m.in. godzin podawania oraz rodzaju wydawanych posiłków, w tym diet wskazanych przez lekarza,
- niezgodna z liczbą osób przebywających w placówce liczba posiłków obiadowych dostarczanych w ramach cateringu,
- zapewnianie wyżywienia w placówce bez zgody państwowego powiatowego inspektora sanitarnego wydanej dla podmiotu prowadzącego placówkę,
- niezapewnienie osobom przebywającym w placówce wszystkich środków higieny osobistej, środków czystości, przyborów toaletowych i innych przedmiotów niezbędnych do higieny osobistej,
- niewłaściwe dysponowanie odzieżą mieszańców placówki,
- nieświadczanie usług bytowych w zakresie utrzymania czystości, sprzątnięcia pomieszczeń, w miarę potrzeby ale nie rzadziej niż raz dziennie, oraz zapewnienia adekwatnej do potrzeb ilości środków czystości i środków do dezynfekcji,
- nieprzestrzeganie zasady higieny przy karmieniu w formie przezskórnej gastrostomii endoskopowej (PEG),
- niezapewnienie wszystkim osobom przebywającym w placówce udzielania w miarę potrzeby pomocy w myciu i kąpaniu,
- niezapewnienie organizacji spędzania czasu wolnego,
- niezapewnienie wszystkim osobom przebywającym w placówce kontaktów z otoczeniem,
- nieświadczanie usług opiekuńczych w zakresie pomocy w czynnościach życia codziennego, w tym pomocy w jedzeniu, myciu i kąpaniu oraz zapewnienia higieny osobistej osób przebywających w placówce, uwzględniających stan zdrowia, sprawność fizyczną i intelektualną oraz indywidualne potrzeby i możliwości osób przebywających w placówce, a także prawa człowieka, w tym w szczególności prawo do godności, wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa,
- niezapewnienie wszystkim osobom przebywającym w placówce każdorazowej pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych,
- niewłaściwe przechowywanie leków osób przebywających w placówce,
- rozkładanie leków dla osób przebywających w placówce przez osobę niemającą uprawnień pielęgniarki,
- wydawanie osobom przebywającym w placówce leków bez zlecenia lekarza,
- nieprowadzenie ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,

- niezabezpieczenie przed zniszczeniem prowadzonej ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
- nieprawidłowe wpisy w prowadzonej ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
- nieprowadzenie ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka,
- stosowanie przymusu bezpośredniego, polegającego na przytrzymaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu i izolacji, wobec osoby przebywającej w placówce,
- niezgodne z Kodeksem cywilnym zawieranie umów o świadczenie usług w placówce, w tym: w odniesieniu do osób upoważnionych do zawierania umów w imieniu podmiotu prowadzącego placówkę oraz wobec osób przebywających w placówce i posiadających pełną zdolność do czynności prawnych, a także osób ubezwłasnowolnionych,
- pobyt osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych lub osób w podeszłym wieku bez umowy o świadczenie usług w placówce,
- nieprawidłowe prowadzenie szczegółowej dokumentacji osób przebywających w placówce, zawierającej, m.in. dane identyfikacyjne osób przebywających w placówce, takie jak: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, numer PESEL lub numer dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby w przypadku braku numeru PESEL, imię i nazwisko opiekuna prawnego lub kuratora osoby przebywającej w placówce, jeżeli został ustanowiony, dane kontaktowe, takie jak: adres zamieszkania i numer telefonu najbliższej rodziny, opiekuna prawnego lub innych osób wskazanych przez osobę przebywającą w placówce,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce naruszających standardy usług bytowych poprzez wskazanie na zobowiązanie podopiecznych do przygotowywania posiłków oraz zawierających zapisy dotyczące zapewnienia wyżywienia, które są sprzeczne ze stanem faktycznym,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce naruszających standardy usług bytowych poprzez wskazanie na zobowiązanie mieszkańca do ponoszenia dodatkowych opłat za takie usługi,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce naruszających standardy usług opiekuńczych poprzez zobowiązanie mieszkańca do korzystania z usług lekarza pierwszego kontaktu i pielęgniarki wskazanych przez podmiot prowadzący placówkę oraz zobowiązujące stronę umowy do ponoszenia opłat za leki wypisane na receptę przez wskazanego lekarza,
- nieprzestrzeganie zapewnienia osobom przebywającym w placówce prawa do godności, wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa,
- naruszenie zasad stosowanego w placówce równoważnego systemu czasu pracy poprzez przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy ponad dopuszczalny wymiar dobowy w miesięcznym okresie rozliczeniowym w odniesieniu do pracowników świadczących usługi socjalno-bytowe w porze nocnej,
- niewystarczająca liczba osób świadczących usługi w placówce, w celu zabezpieczenia wystarczającej do potrzeb całodobowej opieki osób przebywających, co gwarantowałoby zapewnienie i świadczenie usług bytowych oraz opiekuńczych, zgodnie z wymaganym standardem,
- nieprowadzenie odpowiedniej dokumentacji zdrowotnej i brak monitorowania stanu zdrowia zwierząt przebywających w placówce (za zgodą mieszkańców).

W roku 2018 w toku każdej z przeprowadzonych 14 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych bez wymaganego zezwolenia, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie standardu świadczonych usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, jednakże ze względu na działalność bez zezwolenia nie sporządzono i nie wydano zaleceń pokontrolnych dla tych placówek.

W przypadku każdej z kontrolowanych placówek wszczęte zostało lub było już prowadzone postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej za prowadzenie placówki bez zezwolenia.

W roku 2019 w wyniku 23 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych na podstawie zezwolenia, rozpoznano następujące nieprawidłowości:

- pobyt w placówce osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku wymagających całodobowej opieki ponad liczbę miejsc określoną w zezwoleniu na prowadzenie placówki,
- brak w widocznym miejscu na budynku placówki tablicy informacyjnej zawierającej informację o rodzaju posiadanego zezwolenia oraz numer wpisu do Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.
- brak w widocznym miejscu na budynku placówki tablicy zawierającej informację o posiadanym zezwoleniu oraz numerze wpisu do prowadzonego przez Wojewodę Pomorskiego Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- występowanie barier architektonicznych wewnątrz i na zewnątrz budynku placówki,
- użytkowanie pokoi mieszkalnych, poza parterem, w wielokondygnacyjnym budynku placówki bez windy,
- przeznaczanie pokoi mieszkalnych dla większej liczby osób niż liczba użytkowników dopuszczona standardami,
- braki w wyposażeniu pokoi mieszkalnych w wymagane: szafę, stół, krzesło i szafkę nocną dla każdej osoby,
- użytkowanie na cele placówki pomieszczeń nieprzeznaczonych dla placówki lub niedopuszczonych do użytkowania,
- niezgodne z przeznaczeniem użytkowanie pomieszczeń placówki,
- brak uchwytów ułatwiających osobom mniej sprawnym korzystanie z łazienki i toalety,
- niezgodne z przeznaczeniem użytkowanie łazienek,
- wyłączenie z użytkowania pomieszczenia pomocniczego do prania i suszenia,
- użytkowanie pomieszczeń wymagających przeprowadzenia remontu,
- stosowanie w drzwiach pokoi mieszkalnych i łazienek klamek uniemożliwiających bezproblemowe otwarcie tych drzwi w przypadku, gdy korzystają z nich osoby z niepełnosprawnością kończyn górnych,
- nieprzygotowywanie i niedostępianie aktualnego jadłospisu zawierającego informacje dotyczące, m.in. godzin podawania oraz rodzaju wydawanych posiłków, w tym diet wskazanych przez lekarza,
- wydawanie ostatniego posiłku przed godziną 18,
- nieprzestrzeganie zachowania czterogodzinnej przerwy między wydawaniem głównych posiłków,
- nieświadczanie usług bytowych w zakresie zapewnienia mieszkańcom czystej odzieży i bielizny, odbieranej i pranej na bieżąco,
- nieświadczanie usług bytowych w zakresie utrzymania czystości, sprzątnięcia pomieszczeń, w miarę potrzeby ale nie rzadziej niż raz dziennie, oraz zapewnienia adekwatnej do potrzeb ilości środków czystości i środków do dezynfekcji,
- niezapewnienie osobom przebywającym w placówce wszystkich środków higieny osobistej, środków czystości, przyborów toaletowych i innych przedmiotów niezbędnych do higieny osobistej,
- brak kontroli bieżącego stanu posiadania i zużycia pieluchomajtek przez mieszkańców placówki,
- niezapewnienie wszystkim osobom przebywającym w placówce kontaktów z otoczeniem,
- niewłaściwe przechowywanie leków osób przebywających w placówce,

- nieprowadzenie ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
- nieprawidłowe i niepełne wpisy w prowadzonej ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych,
- stosowanie przymusu bezpośredniego polegającego na przytrzymaniu, przymusowym zastosowaniu leków, unieruchomieniu i izolacji wobec osoby przebywającej w placówce,
- niezgodne z Kodeksem cywilnym zawieranie umów o świadczenie usług w placówce, w tym: w odniesieniu do osób upoważnionych do zawierania umów w imieniu podmiotu prowadzącego placówkę oraz wobec osób przebywających w placówce i posiadających pełną zdolność do czynności prawnych, a także osób ubezwłasnowolnionych,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce naruszających standardy usług bytowych poprzez wskazanie na zobowiązanie mieszkańca do ponoszenia dodatkowych opłat za takie usługi,
- stosowanie umów o świadczenie usług w placówce nie odnoszących się do całości standardu usług socjalno-bytowych,
- przechowywanie dowodów osobistych oraz innych przedmiotów należących do osób przebywających w placówce mieszkańców niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- stosowanie monitoringu wizyjnego w sposób naruszający obowiązujące przepisy RODO i Kodeksu pracy,
- niewystarczająca liczba osób świadczących usługi w placówce w celu zabezpieczenia wystarczającej do potrzeb, całodobowej opieki osób przebywających, co gwarantowałoby zapewnienie i świadczenie usług bytowych oraz opiekuńczych, zgodnie z wymaganym standardem,
- niestosowanie, w przypadku pobytu zwierząt w placówce (za zgodą mieszkańców), zasady utrzymania higieny i czystości tak, aby zwierzęta nie stanowiły zagrożenia w tym zakresie dla osób przebywających w placówce, a także nieprowadzenie odpowiedniej dokumentację zdrowotnej i brak monitorowania stanu zdrowia takich zwierząt.

W roku 2019 w toku każdej z przeprowadzonych 12 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych bez wymaganego zezwolenia, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie standardu świadczonych usług socjalno-bytowych i przestrzegania praw tych osób, jednakże ze względu na działalność bez zezwolenia nie sporządzono i nie wydano zaleceń pokontrolnych dla tych placówek. W przypadku każdej z kontrolowanych placówek wszczęte zostało lub było już prowadzone postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej za prowadzenie placówki bez zezwolenia.

„3. Liczba wydanych zaleceń / wniosków pokontrolnych / doniesień do innych organów w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.”

W roku 2016 w wyniku przeprowadzonych 7 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, w 4 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne oraz skierowano 2 zawiadomienia do innych organów: powiatowego centrum pomocy rodzinie.

W roku 2016 w wyniku przeprowadzonych 32 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym 9 kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia, wydano dla 12 legalnych placówek zalecenia pokontrolne oraz skierowano 9 zawiadomień dotyczących legalnych placówek do innych organów: po 1 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, komendanta powiatowego państwowej straży pożarnej, państwowego inspektora pracy, komendanta straży gminnej i policji oraz po 2 do ośrodka pomocy społecznej i prokuratury rejonowej. W wyniku kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia

oraz dwóch usiłowań przeprowadzenia kontroli takiej placówki skierowano 23 zawiadomienia do innych organów: po 1 do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, po 2 do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego, państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, Policji, starosty i prokuratora rejonowego, 3 do urzędu gminy lub miasta oraz po 4 do komendanta powiatowego państwowej straży pożarnej i ośrodków pomocy społecznej.

W roku 2017 w wyniku 8 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, w 2 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne oraz skierowano 2 zawiadomienia do innego organu: do starosty i powiatowego centrum pomocy rodzinie.

W roku 2017 w wyniku 36 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym 9 kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia, wydano dla 11 legalnych placówek zalecenia pokontrolne oraz skierowano 3 zawiadomienia dotyczące legalnych placówek do innych organów: po 1 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, ośrodka pomocy społecznej i Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku. W wyniku kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia oraz jednego usiłowania przeprowadzenia kontroli takiej placówki skierowano 9 zawiadomień do innych organów: 2 do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego, 3 do komendanta powiatowego państwowej straży pożarnej i 4 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

W roku 2018 w wyniku 4 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

W roku 2018 w wyniku 46 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym 14 kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia, wydano dla 7 legalnych placówek zalecenia pokontrolne oraz skierowano 3 zawiadomienia dotyczące legalnych placówek do innych organów: 1 do prokuratora rejonowego i 2 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. W wyniku kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia oraz dwóch usiłowań przeprowadzenia kontroli takiej placówki skierowano 19 zawiadomień do innych organów: po 1 do prokuratora rejonowego, urzędu miasta i ośrodka pomocy społecznej, 2 do Policji, 4 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i po 5 do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego i komendanta powiatowego państwowej straży pożarnej.

W roku 2019 w wyniku 2 kontroli domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

W roku 2019 w wyniku 35 kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym 12 kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia, wydano dla 6 legalnych placówek zalecenia pokontrolne oraz skierowano 3 zawiadomienia dotyczące legalnych placówek do innych organów: 1 do ośrodka pomocy społecznej i 2 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. W wyniku kontroli placówek prowadzonych bez zezwolenia skierowano 19 zawiadomień do innych organów: po 6 do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego i komendanta powiatowego państwowej straży pożarnej oraz 7 do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

„4. Zwięzła charakterystyka najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości.”

W wyniku kontroli w latach 2016 – 2019 domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie w województwie pomorskim najczęściej stwierdzono nieprawidłowości dotyczące zatrudniania pracowników domu pomocy społecznej na stanowiskach nie występujących w rozporządzeniu Rady

Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Następna, najczęściej występująca nieprawidłowość dotyczyła wyposażenia pokoi mieszkańców w zużyte bądź niefunkcjonalne meble. Ostatnia, najczęściej występująca nieprawidłowość stwierdzana w kontrolowanych domach pomocy społecznej odnosiła się do pracy zespołów terapeutyczno-opiekuńczych, gdzie stwierdzano niewystarczającą liczbę pracowników lub niewłaściwą organizację pracy tych zespołów.

W wyniku kontroli w latach 2016 – 2019 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w województwie pomorskim najczęściej stwierdzono nieprawidłowości dotyczące pobytu w placówce osób wymagających całodobowej opieki ponad liczbę miejsc określoną w zezwoleniu na prowadzenie placówki, niezgodne z Kodeksem cywilnym zawieranie umów o świadczenie usług w placówce, nieprowadzenie ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki i ewidencji przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, niezgodne z przeznaczeniem użytkowanie pomieszczeń placówki, braki w wyposażeniu pokoi mieszkalnych, nieprzygotowywanie i nieudostępnianie aktualnego jadłospisu, nieświadczenie usług bytowych w zakresie utrzymania czystości oraz niewystarczającą liczbę osób świadczących usługi w placówce.

„5. Liczba przypadków opisanych w art. 57a oraz art. 67 ustawy o pomocy społecznej.”

Do dnia dzisiejszego nie miały miejsca w województwie pomorskim przypadki sytuacji dotyczących domów pomocy społecznej określone w art. 57a, a także placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku wskazane w art. 67 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.).

Odnosząc się do postulowanej nowelizacji przepisów, należy wskazać, że wyniki przeprowadzonych w latach 2016-2019 kontroli placówek obejmujących opieką osoby starsze, w tym domów pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych lub osób niepełnosprawnych fizycznie i placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, wskazują, że obowiązujące regulacje prawne pozwalają na skuteczne zabezpieczenie pobytu osób w podeszłym wieku w placówkach całodobowej opieki. Należy tutaj pamiętać o obowiązującym do 1 czerwca 2022 r. okresie przejściowym w stosowaniu przepisów dotyczących wymaganych kwalifikacji i minimalnego poziomu zatrudnienia pracowników świadczących usługi opiekuńcze w placówkach zapewniająca całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, określonych w art. 68a pkt 4 i pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pełne wejście w życie wymienionych przepisów w zdecydowany sposób zwiększy skuteczność działań zabezpieczających pobyt osób w podeszłym wieku w placówkach całodobowej opieki.

Wojewoda Pomorski

Dariusz Drelich